رویداد

بازار سرمایه در دوراهی رشد و ریسک

باشـگاه خبرنگاران | پدرام روتیها، کارشناس بازار سـرمایه گفت: به‌طور کلی اگر بخواهیم چشم‌اندازی از وضعیت بازار سـرمایه ترسیم کنیم، علاوه بر عوامل کلان اقتصادی می‌توان گفت بورس همچنان ظرفیت رشد دارد؛ اما این ظرفیت به معنای ارزندگی یکپارچه بازار یا تداوم رشـد تمامی نمادها نیست و متغیرهای اقتصادی تاثیر قابل توجهی بر روند بازار سرمایه دارند. او افزود: مهم‌ترین متغیری که در شرایط فعلی بازار دنبال می‌کند، نرخ ارز است که بر درآمد و سودآوری شرکت‌ها تاثیر مستقیم دارد. از سوی دیگر، حاشیه سود بسیاری از شرکت‌ها در دوره کنونی افزایش یافته است. بخشی از این موضوع به سیاست‌های دولت و اعطای افزایش نرخ مناسب به شرکت‌ها بازمی‌گردد تا امکان حفظ تولید فراهم شود. این افزایش حاشـیه سود در کنار افزایش نرخ فروش، کمک قابل توجهی به شرکت‌ها کرده است. این کارشناس بازار سرمایه عنوان کرد: این شرایط برای شرکت‌هایی که نرخ‌گذاری محصولات آنها متناسب با یک معیار دلاری انجام می‌شـود، از جمله شرکت‌های فولادی، آلومینیومی و پتروشیمی، مزیت نسبی ایجاد کرده است. همچنین با رشد نرخ فروش حواله دلار در مرکز مبادله به حدود ۱۸۹ هزار تومان و قرار گرفتن دلار آزاد در محـدوده ۲۶۵ هزار تومـان، همچنان می‌توان امیدوار بود که آثار افزایش نرخ ارز به‌تدریج در عملکرد تمامی شرکت‌ها نمایان شود و این روند ادامه‌دار باشد. او افزود: اما در خصوص سایر عوامل مهم اقتصادی، باید بـه نرخ بهره بین‌بانکی و بازده اوراق بدهی اشـاره کرد. همانطور که اطلاع داریم، نرخ بهره بین‌بانکی حدود ۱۰ واحد درصد افزایش یافته و از محدوده ۲۴ درصد به ۳۴ درصد رسیده است. این موضوع از چند جهت اهمیت دارد؛ نخست اینکه از منظر ارزش‌گذاری، افزایش نرخ بهره موجب افزایش نرخ تنزیل و در نتیجه کاهش ارزش فعلی شرکت‌ها می‌شـود همچنین افزایش نرخ بهره، جذابیت سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی و صندوق‌های درآمد ثابـت را افزایش می‌دهد، هزینـه تامین مالی شرکت‌ها را بالا می‌برد و می‌تواند به کاهش حاشیه سود بنگاه‌های اقتصادی منجر شود. از سوی دیگر، نرخ بازده مورد انتظار سـرمایه‌گذاران در بازار سهام نیز افزایش می‌یابد؛ چراکه سرمایه‌گذاران در ازای پذیرش ریسک بازار سهام، انتظار بازدهی به‌مراتب بالاتری دارند؛ به‌طور کلـی، افزایش نرخ بهـره دسـت کم ورود جریان‌های نقدینگی به بازار سهام را مختل خواهد کرد و چه‌بسا به خروج پول از بازار سهام منجر شود. روتیها گفت: از طرف دیگر، یکی دیگر از موضوعات کلان و بسیار مهم در بازار سرمایه، وضعیت سودآوری و عملکرد صنایع است که این موضوع تحت تاثیر سیاستگذاری‌های دولت، از جمله قیمت‌گذاری‌ها، نرخ خـوراک و هزینه انرژی قرار دارد. تاثیر این سیاست‌ها را در گروه پالایشی مشاهده کردیم و باید این موارد را به‌عنوان یکی از ریسک‌های پیش روی بازار در نظر بگیریم. همچنین محدودیت‌های انرژی و ناترازی‌های موجود، شرکت‌ها را با چالش مواجه کرده است و در فصل زمستان شاهد افت تولید خواهیم بود؛ موضوعی که می‌تواند بسیاری از شرکت‌ها را با مشکلات جدی روبـه‌رو کند. او گفت: اگـر بخواهیم فرصت‌ها و ریسـک‌های پیش روی بازار را جمع‌بندی کنیم، رشد نرخ ارز یکی از مهم‌ترین فرصت‌هاست، چراکه می‌تواند درآمد شـرکت‌ها را بهبود ببخشد. افزایش نرخ فروش محصولات در بورس کالا نیز طی هفته‌های اخیر به بهبود این شرایط کمک کرده است. علاوه بر این، نرخ دلار مرکز مبادله همچنان ظرفیت رشد قابل توجهی دارد و بسیاری از سهم‌ها در محدوده‌های ارزنده‌ای قرار گرفته‌اند.

عرضه اولیه جدید در بازار سرمایه

بیست‌وهشتمین شـرکت جدید بازار سرمایه با عرضه اولیه ۹ درصد از سهام شـرکت هوشمند گستر هوتن پارس با نماد «مایکت» روز چهارشنبه ۲۰ آبان ۱۴۰۵ در فرابورس عرضه می‌شود. این عرضه اولیه به روش ترکیبی و در دو مرحله انجام خواهد شد و سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی در مرحله دوم امکان خرید حداکثر ۶۰ سهم را خواهند داشت. بر اساس اطلاعیه مدیریت عملیات بازار فرابورس ایران، شرکت هوشمند گستر هوتن پارس که در تاریخ ۱۴ اسـفند ۱۴۰۲ در تابلوی دانش‌بنیان بازار نوآفرین پذیرش شـده بود، چهارشنبه ۲۰ آبان ۱۴۰۵ وارد بازار سرمایه می‌شود. در این عرضه اولیه، مجموعا ۴۵ میلیون سهم معادل ۹ درصد از کل سهام شرکت در دو مرحله عرضه خواهد شد. قیمت ارزش‌گذاری هر سهم نیز ۱۳۱ هزار و ۷۴۹ ریال تعیین شـده است؛ اما قیمت نهایی عرضه در مرحله دوم، پس از کشف قیمت در مرحله نخست مشخص می‌شود. عرضه اولیه مایکت به روش ترکیبی و در دو مرحله انجام خواهد شد:

■ **مرحلـه اول؛ عرضه به سـرمایه‌گذاران واجد شرایط**

در مرحله نخست، ۱۵ میلیون سـهم معادل ۳ درصد از کل سهام شـرکت به سـرمایه‌گذاران واجد شرایط، از جمله صندوق‌های سـرمایه‌گذاری، بـه روش حراج عرضه می‌شود.

■ **مشخصات مرحله اول:** تعداد سهام قابل عرضه: ۱۵ میلیون سهم؛ تاریخ عرضه: چهارشنبه ۲۰ آبان ۱۴۰۵؛ حداکثر سهمیه هر کد معاملاتی: ۱۸۷ هزار و ۵۰۰ سهم قیمت ارزش‌گـذاری: ۱۳۱ هـزار و ۷۴۹ ریال؛ قیمت ارزش‌گذاری: ۱۳۱ هزار و ۷۴۹ ریال

■ **روش عرضه:** حراج؛ مطابق اطلاعیه، محدودیتی برای ورود یک سفارش به سامانه معاملات اعمال نمی‌شود و سرمایه‌گذاران واجد شرایط می‌توانند بیش از یک سفارش ثبت کنند. سـفارش‌ها نیز صرفا از طریق ایستگاه‌های معاملاتی نامک ارسال خواهند شد.

همچنین ۵۰ درصد از سـهام خریداری‌شـده توسط صندوق‌ها تا ۹۰ روز پس از عرضه اولیه، بدون مجوز بورس قابل عرضه نخواهد بود.

■ **مرحله دوم؛ عرضه به عموم سرمایه‌گذاران**

در مرحله دوم، ۳۰ میلیون سـهم معادل ۶ درصد از کل سهام شرکت به سایر سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی عرضه می‌شود.

■ **مشخصات این مرحله عبارت است از:** تعداد سهام قابل عرضه: ۳۰ میلیون سهم؛ تاریخ عرضه: چهارشنبه ۲۰ آبان ۱۴۰۵؛ حداکثر سهمیه هر کد حقیقی و حقوقی: ۶۰ سهم؛ قیمت عرضه: قیمت کشف‌شده در مرحله اول

■ **روش عرضه:** قیمـت ثابت؛ بنابراین، قیمت نهایی خرید برای عموم سـرمایه‌گذاران پس از انجام مرحله نخست و کشف قیمت توسط صندوق‌ها مشخص خواهد شـد. قیمت ارزش‌گذاری هر سهم مایکت ۱۳۱ هزار و ۷۴۹ ریال است. اگر قیمت کشف‌شده در مرحله نخست نیز برابر با همین رقم باشد، برای خرید حداکثر سهمیه ۶۰ عـددی در مرحله دوم، به ۷ میلیـون و ۹۰۴ هزار و ۹۴۰ ریـال، معادل ۷۹۰ هـزار و ۴۹۴ تومان نقدینگی نیاز خواهد بود.

«تعادل» روند معاملات بازارهای جهانی را بررسی می‌کند

بورس‌های جهانی در دوراهی صعود و سقوط



بازارهای جهانی سـهام در آغاز معاملات روز دوشنبه، در شرایطی با افزایش معاملات آتی شاخص‌های اصلی بورس امریکا همراه شدند که سرمایه‌گذاران خود را برای انتشار داده‌های مهم تورمی و گزارش عملکرد مالی شرکت‌های بزرگ فناوری و هـوش مصنوعی آماده می‌کنند. اگرچه بخشی از سهام فناوری پس از ریزش سنگین روز پنجشنبه توانسـتند در معاملات روز جمعه بخشـی از افت خود را جبران کنند، اما نگرانی‌ها درباره آینده سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های هوش مصنوعی، احتمال تشدید مقررات فناوری و چشم‌انداز سیاست‌های پولی همچنان بر رفتار معامله‌گران سایه انداخته است.

◄ معاملات آتی وال استریت سبزپوش شدند

معاملات آتی سهام امریکا در روز دوشنبه با افزایش همراه شد. بر اساس داده‌های معاملاتی، قراردادهای آتی شاخص S&P ۵۰۰ حدود ۰.۴۲ درصد رشد کردند و معاملات آتی نزدک ۱۰۰ نیز افزایش ۰.۱۸ درصدی را به ثبت رساندند. همچنین معاملات آتی مرتبط با شاخص صنعتی داوجونز با رشد ۳۷۵ واحدی معادل ۰.۷۳ درصد همراه شدند. این افزایش در شرایطی اتفاق افتاد که سرمایه‌گذاران پس از تجربه نوسانات قابل توجه در روزهای گذشته، در انتظار انتشـار مجموعه‌ای از اطلاعات اقتصادی و گزارش‌های مالی شرکت‌های بزرگ هستند. به نظر می‌رسد عملکرد شـرکت‌های فعال در حوزه هوش مصنوعی و همچنین داده‌های تورمی امریکا، از مهم‌ترین عوامل تعیین کننده مسـیر کوتاه‌مدت بازارهای سهام در هفته جاری باشند. معاملات روز جمعه نیز تا حدودی نشانه‌هایی از بازگشت تقاضا به بـازار فناوری را نمایان کرد. پـس از موج فروش گسترده سهام مرتبط با هوش مصنوعی در روز پنجشنبه، بخشی از نمادهای صنعت نیمه‌رسانا با ورود مجدد خریداران مواجه شدند. در نتیجه، شاخص ترکیبی نزدک با رشد ۱.۰۹ درصدی به سطح ۲۴ هزار و ۵۷۹.۴۲ واحد رسید و شاخص S&P ۵۰۰ نیز با افزایش ۰.۳۱ درصدی در ارتفاع ۷ هزار و ۳۷۶.۸۶ واحد قرار گرفت. با این حال، روند معاملات برای تمامی شاخص‌ها یکسان نبود و شاخص داوجونز برخلاف دو شاخص دیگر، با کاهش ۲۳۷.۳۳ واحدی معادل ۰.۴۶ درصد به ۵۱ هزار و ۲۸۵.۷۳ واحد رسید. این واگرایی نشان می‌دهد که بازگشت تقاضا در بازار امریکا بیش از آنکه فراگیر باشد، تحت تاثیر تحرکات سـهام فناوری و شرکت‌های مرتبط با هوش مصنوعی قرار داشته است.

◄ بورس‌های آسیایی در مسیر صعود

در بازارهـای آسـیایی، معامـلات روز دوشـنبه عمدتا در محدوده مثبت دنبال شـد و بـورس تایوان عملکرد برجسته‌تری نسـبت به سـایر بازارهای منطقه به ثبت رساند. شاخص وزنی تایوان در این روز نزدیک به ۶ درصد افزایش یافت؛ رشدی که عمدتا تحت تاثیر بازگشت تقاضا برای سهام شرکت‌های بزرگ فناوری از جمله TSMC و شرکت Hon Hai Precision Industry، معروف به فاکسکان رقم خورد. در ژاپن نیز شاخص نیکی ۲۲۵ با رشد ۲.۵۶ درصدی همراه شد و شاخص تاپیکس افزایش ۳.۰۶ درصدی را تجربه کرد. تقویت سهام شرکت‌های فعال در بخش‌های مالی و مصرفی از مهم‌ترین عوامل حمایت کننده از شـاخص‌های ژاپنی در معاملات این روز بود. در مقابل، بورس کره جنوبی عملکرد متفاوتی داشـت. شـاخص کوسپی در اواخر معاملات با افت ۰.۱۵ درصدی مواجه شد و شاخص کوسداک نیز که نماینده شرکت‌های کوچک‌تر و متوسط است، کاهش ۰.۱ درصدی را ثبت کرد. با وجود این، سهام برخی غول‌های فناوری کره جنوبی همچنان در مسیر صعودی قرار داشتند؛ به‌طوری که سهام سامسونگ الکترونیکس ۱.۰۶ درصد و سهام SK Hynix حدود ۱.۶۸ درصد افزایش یافت. در سایر بازارهای منطقه نیز شاخص هنگ‌سنگ هنگ‌کنگ با رشد ۰.۱۲ درصدی همراه شد و شاخص CSI ۳۰۰ چین افزایش ۰.۱۳ درصدی را تجربه کرد. همچنین شاخص S&P/ASX ۲۰۰ استرالیا با رشد محدود ۰.۱ درصدی معاملات خود را دنبال کرد.

◄ نگرانی از مقررات سخت‌گیرانه سایه سیاست بر سهام فناوری

با وجود بازگشـت نسـبی تقاضا در معاملات روز جمعه، احساسات سرمایه‌گذاران امریکایی همچنان محتاطانه ارزیابی می‌شود. انتشـار مجموعه‌ای از داده‌های اشتغال قوی‌تر از انتظارات، در کنار نگرانی‌های سیاسی و احتمال تغییر رویکرد نظارتی در حوزه فناوری، باعث شـده است معامله‌گران با احتیاط بیشتری نسبت به آینده بازار سهام تصمیم‌گیری کنند. یکی از مهم‌ترین نگرانی‌های فعالان بـازار به پیامدهای نتایج انتخابات میـان‌دوره‌ای امریکا و افزایش احتمال اعمال محدودیت‌های سخت‌گیرانه‌تر در حوزه توسعه زیرساخت‌های هوش مصنوعی بازمی‌گردد. نگرانی از تشدید نظارت بر ساخت مراکز داده، میزان مصرف انرژی و هزینه‌های توسعه فناوری، این احتمال را تقویت کرده اسـت که سرعت گسـترش زیرساخت‌های هوش مصنوعی در آینده کاهش پیدا کند. این نگرانی‌ها به‌ویژه برای شـرکت‌هایی اهمیت دارد کـه بخش قابل توجهی از ارزش‌گذاری و چشـم‌انداز رشـد آنها به توسعه هوش مصنوعی وابسته اسـت. در واقع، بازار در شرایطی با موج سرمایه‌گذاری سنگین در این حوزه مواجه شده که هر گونه تغییـر در مقررات یا کاهش انتظارات نسـبت به بازدهی سرمایه‌گذاری‌ها می‌تواند بر ارزش سهام شرکت‌های فناوری اثرگذار باشد. از سوی دیگر، گزارش‌هایی درباره آغاز بررسی رابطه جنسن هوانگ، بنیانگذار و مدیرعامل انویدیا، با یک تاجر زن که بنا بر ادعای برخی نهادهای اطلاعاتی امریکا با چین ارتباط جاسوسی دارد، توجه فعالان بازار فناوری را به خود جلب کرده است. در همین راستا، شاخص سهام انویدیا در معاملات ۲۴ ساعته پلتفرم Hyperliquid حدود ۲ درصد کاهش یافت. البته این گزارش‌ها و ادعاها همچنان باید در چارچوب اطلاعات منتشرشده و بدون پیشداوری درباره نتیجه بررسی‌ها ارزیابی شوند.

◄ هشدار استراتژیست شواب درباره رفتار معامله‌گران خرد

لیز آن سـاندرز، استراتژیست ارشد سرمایه‌گذاری مرکز تحقیقات مالی شواب، معتقد است شاخص‌های نزدک و نزدک ۱۰۰ پس از افت‌های اخیر وارد محدوده بیش‌فروش شـده‌اند و معامله‌گران نیز بخش قابل توجهی از ریسک سرمایه‌گذاری خود را کاهش داده‌اند. بر اساس گزارش واندا ریسرچ، روز پنجشنبه بزرگ‌ترین روز فروش سرمایه‌گذاران خـرد از زمان همه‌گیری کووید به شـمار می‌رفت. نکته قابل توجه از نگاه ساندرز این است که برخلاف دوره‌های قبلی اصلاح بازار، سرمایه‌گذاران خرد در این مرحله به‌شکل گسترده از افت قیمت‌ها برای خرید سهام استفاده نکرده‌اند. او روز جمعه در برنامه فست مانی شبکه CNBC با اشاره به این موضوع تاکید کرد که سرمایه‌گذاران خرد مانند گذشته در نقش خریداران فرصت‌طلب در قیمت‌های پایین ظاهر نشده‌اند و حجم قابل توجهی از فروش خالص در بازار مشاهده شده اسـت. از نگاه این استراتژیست، هنوز نمی‌توان با اطمینان گفت که فشار فروش به پایان رسیده و باید رفتار معامله‌گران خرد در روزهای آینده را زیر نظر گرفت. ساندرز همچنین معتقد است تمرکز کوتاه‌مدت بازار باید از صرفا دنبال کردن رشد سهام هوش مصنوعی فراتر برود و به بررسی برنامه‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌ها و انتظارات مربوط به حاشیه سود آینده آنها معطوف شـود. به بیـان دیگر، بـازار در مرحله‌ای قرار دارد که سـرمایه‌گذاران علاوه بر میزان رشـد درآمد شرکت‌ها، به هزینه‌های تحقق این رشد و بازدهی واقعی سرمایه‌گذاری‌ها نیز توجه بیشتری نشان می‌دهند.

◄ گزارش شرکت‌های بزرگ فناوری و داده‌های تورمی

در هفتـه جاری، چندیـن رویداد مهم می‌تواند مسـیر معاملات بازارهای جهانی را تحت تاثیر قرار دهد. از یک‌سو، سرمایه‌گذاران منتظر انتشار گزارش عملکرد شرکت‌های مرتبط با هوش مصنوعی هستند و از سوی دیگر، داده‌های تورمی امریکا می‌تواند سـرنخ‌های تازه‌ای درباره مسـیر سیاست پولی فدرال رزرو ارایه کند. در میان شرکت‌هایی کـه گزارش‌های مالی آنها مورد توجه بازار قـرار دارد، نام CoreWeave، سیسـکو و Applied Materials دیده می‌شـود. عملکرد این شرکت‌ها می‌تواند تصویری از وضعیت تقاضا برای زیرساخت‌های فناوری، تجهیزات موردنیاز صنعت نیمه‌رسانا و سرمایه‌گذاری در حوزه هوش مصنوعی ارایه دهد.

◄ ریزش سنگین وال استریت پس از انتخابات میان‌دوره‌ای

یکی از عوامل اصلی افزایش احتیاط در بازار سهام امریکا، تغییر انتظارات سرمایه‌گذاران پس از انتخابات میان‌دوره‌ای این کشور اسـت. بازارهای سهام امریکا در ابتدا از پیروزی قاطع دموکرات‌ها استقبال کردند و همین موضوع به رشد اولیه شاخص‌ها منجر شد؛ اما این خوشبینی چندان دوام نیاورد و با افزایش نگرانی‌ها درباره آینده مقررات فناوری و سرمایه‌گذاری در هوش مصنوعی، روند بازار تغییر کرد. در روز پنجشنبه پنجم نوامبر، سهام امریکا با افت قابل توجهی مواجه شـد. نگرانی درباره پیامدهـای احتمالی کنترل دموکرات‌ها بر کنگره و افزایش نظارت بر فعالیت شرکت‌های فناوری، فشـار فروش را به‌ویژه در سـهام مرتبط با هوش مصنوعی افزایش داد. در جریان این معاملات، شـاخص S&P ۵۰۰ افـت ۴.۳۶ درصدی را تجربه کرد و شـاخص نزدک نیز با کاهش شدیدتر ۵.۵۲ درصدی مواجه شد. سهام فناوری به دلیل وابستگی بالای چشم‌انداز رشد آنها به توسعه مراکز داده و سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با هوش مصنوعی، بیشترین حساسیت را نسبت به این تحولات نشان دادند. با وجود ریزش سنگین اخیر، بررسی روند تاریخی بازارها نشان می‌دهد که عملکرد بورس امریکا در دوره‌های پس از انتخابات میان‌دوره‌ای اغلب با بهبود همراه بوده است. با این حال، در شرایط فعلی نمی‌توان صرفا بر مبنای الگوهای تاریخی درباره مسیر آینده بازار اظهار نظر قطعی کرد.

حجت‌الله صیدی، رییس سازمان بورس و اوراق بهادار مطرح کرد

شکاف ۴۰ درصدی ارز و هزینه‌های ۴ برابری، بلای جان فولادی‌ها!

حجت‌الله صیدی در پنجمین سمینار تحلیلی اندیشکده فولاد و صنایع معدنی ایران گفت: نوسـان در شناسایی سـود یا زیاندهی برخی شـرکت‌های فـولادی ممکن است نگرانی‌هایی را درباره آینده این صنعت ایجاد کند، با این حال، باید توجه داشت که ساخت و توسعه هر صنعت نیازمند بررسی و برنامه‌ریزی مستمر است، زیرا اقتصاد ماهیتی رقابتی دارد و در اغلب بازارها، تولیدکنندگان، عرضه‌کننـدگان و مصرف‌کننـدگان متعددی حضور دارنـد، بنابراین، صنعت فولاد نیز از رقابت و چالش‌های ناشـی از آن مستثنی نیسـت و نمی‌توان انتظار داشت که این صنعـت در یک بازار انحصـاری و بدون دغدغه فعالیت کند. او با ذکر یک مثال توضیح داد: اگر شرکتی مانند ذوب‌آهن اصفهان که از افتخـارات صنعت ایران محسوب می‌شـود، با زیان مواجه شود، باید مسوولیت بررسی و برطرف کردن مشکلات آن را در درون صنعت نیز جست‌وجو کرد، نمی‌توان تمام مسوولیت‌ها را متوجه دیگران دانسـت. رییس سـازمان بورس و اوراق بهادار تاکید کرد: خوشبختانه صنعت فولاد از ظرفیت انسانی و مدیریتی لازم برای برطرف کردن مشکلات و حرکت به سمت بالندگی بیشتر برخوردار است. صیدی ضمن اشاره به ظرفیت خالی مانده در صنعت فولاد افزود: تولید حدود ۳۲ میلیون تن فولاد حاصل تلاش همین نیروهای متخصص و مدیران صنعت است. البته در کنار این میزان تولید، حدود ۲۳ میلیون تن ظرفیت خالی نیز وجود دارد که باید برای بهره‌برداری از آن برنامه‌ریزی شود. مسوولیت اسـتفاده از این ظرفیت‌ها بر عهـده مجموعه مدیران و فعالان صنعت فولاد است.

◄ ضرورت تکمیل و متوازن‌سازی زنجیره فولاد

صیدی با اشـاره به مباحث ارایه شـده در پنجمین سمینار تحلیلی اندیشکده فولاد و صنایع معدنی افزود: در این نشسـت، مطالب ارزشمندی را کارشناسان و پیشکسوتان صنعت فولاد مطرح کردند که می‌توان از مجموعـه ایـن مباحـث، ۳ محور اصلـی را برای برنامه‌ریزی آینـده صنعت فولاد اسـتخراج کرد. به گفته رییس سـازمان بورس و اوراق بهادار، ۳ موضوع پیش‌روی صنعت فولاد قرار دارد که نخستین موضوع، تکمیـل زنجیره تولیـد و متوازن‌سـازی ظرفیت‌ها در حلقه‌هـای مختلف صنعت فولاد اسـت. صیدی توضیـح داد: در بخش‌هایی از زنجیره فـولاد با نبود توازن مواجه هسـتیم. مقایسـه ظرفیت‌ها از مرحله تولید گندله تا آهن اسـفنجی و از آهن اسـفنجی تا شمش نشـان می‌دهد سـرمایه‌گذاری‌ها در برخی حلقه‌ها به‌صورت متوازن انجام نشده است. این مساله ضرورت بازنگری در برنامه‌ریزی‌های سرمایه‌گذاری و توسعه ظرفیت‌های تولید را آشکار می‌کند. رییس سـازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به لزوم توجه به سایر زوایای بااهمیت در صنعت فولاد افزود: موضوع مهم دیگر این است که نباید صرفا به افزایش ظرفیت تولید در حلقه‌های ابتدایی زنجیره توجه کنیم. توسعه تولید محصولات نهایی، به‌ویژه مقاطع خاص فولادی و محصولات دارای ارزش افزوده بالاتر، باید در اولویت برنامه‌ریزی‌هـا قـرار گیرد. به گفته او، این پرسـش وجود دارد که چرا همچنان سهم صادرات سنگ‌آهن و کنسـانتره در مقایسـه با ظرفیت‌هـای صادراتی محصولات نهایی فولادی قابل توجه است. در حالی که می‌توان با سرمایه‌گذاری هدفمند در تکمیل زنجیره، ارزش افزوده بیشتری ایجاد کرد.

◄ ضرورت توسعه بازارهای صادراتی فولاد

صیدی به تغییر جغرافیای بازارهای صادراتی صنعت فولاد اشاره کرد و گفت: در برخی بازارهای جهانی با مازاد عرضه و در برخی دیگر با کسـری عرضه مواجه هستیم. از سوی دیگر، هزینه‌های بالای حمل‌ونقل می‌تواند دسترسـی تولیدکنندگان به بازارهای جدید را محدود کند. با وجود این محدودیت‌ها، بازارهایی مانند هند، کشورهای جنوب‌شرق آسـیا و خاورمیانه ظرفیت‌های قابل توجهی برای توسعه صادرات فولاد ایران دارند. رییس سـازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به برنامه‌های توسعه‌ای کشورهای خاورمیانه در حوزه صنعت فولاد و سایر فلزات توضیح داد: کشورهای منطقه سرمایه‌گذاری‌های گسـترده‌ای را در پروژه‌های عمرانی، زیرسـاختی و صنعتی آغاز کرده‌اند و برنامه‌های توسعه‌ای آنها تا سال‌های ۲۰۳۰ و ۲۰۳۵ می‌تواند تقاضای قابل توجهی برای محصولات فولادی ایجاد کند؛ بنابراین لازم است صنعت فولاد ایران هم با شناخت دقیق این بازارها، برای حضور موثرتر در آنها برنامه‌ریزی کند. او افزود: صنعت فولاد ایران با وجود قرار گرفتن در میان تولیدکنندگان بزرگ جهان، با رقبای قدرتمندی مواجه است. به همین دلیل، توسعه بازارهای جدید و حفظ بازارهای سنتی باید به‌صورت هم‌زمان دنبال شود. صیدی با اشاره به چشم‌انداز صنعت فولاد در جهان و ضمن تاکید بر این نکته که چشـم‌انداز صنعت فولاد، در آینده همچنان مثبت است، توضیح داد: در اقتصاد، معمولا افق ۵ تا ۱۰ سـال را می‌توان به عنوان یک دوره قابل بررسی برای برنامه‌ریزی در نظر گرفت و در چنین افقی، صنعت فولاد جهان همچنان از ظرفیت‌های قابل توجهی برخوردار است. رییس سازمان بورس و اوراق بهادار افزود: ممکن است در برخی مناطق مازاد عرضه و در برخی دیگر کسری عرضه وجود داشته باشد، اما این وضعیت مختص صنعت فولاد نیسـت و در بازار بسیاری از کالاها مشاهده می‌شـود. آنچه اهمیت دارد، شناسایی بازارهای هدف، ارتقای بهره‌وری و سرمایه‌گذاری در حلقه‌هایی از زنجیره است که بیشترین ارزش افزوده را ایجاد می‌کند.

◄ صنعت فولاد تکلیف خود را با بازار آزاد روشن کند

صیدی سومین موضوع اساسـی صنعت فولاد را اصلاح سازوکارهای بازار دانست و گفت: صنعت فولاد و برخی دیگر از صنایع باید تکلیف خود را با موضوع بازار آزاد روشن کنند. رییس سازمان بورس و اوراق بهادار توضیح داد: نمی‌توان در بخشی از فعالیت‌های اقتصادی، قیمت‌ها و هزینه‌ها را بر اساس سازوکارهای بازار و نرخ‌های ارزی تعیین کرد، اما در بخش‌های دیگر، شرکت‌ها را به رعایت قیمت‌ها و ضوابطی ملزم کرد که با واقعیت‌های اقتصادی آنها سازگاری ندارد. این وضعیت موجـب برهم‌خوردن تعـادل در هزینه‌ها و درآمدهای بنگاه‌های تولیدی می‌شـود و برنامه‌ریزی بلندمدت را دشوار می‌کند. صیدی با اشاره به پیگیری‌های سازمان بورس برای رفع مشکلات شرکت‌ها، به‌ویژه صنعت فولاد گفـت: نامه‌های زیادی به مراجع ذی‌ربط ارسـال کرده‌ایم و در جلسـات متعدد، مسـائل مربوط به حقوق سهامداران و ذی‌نفعان شـرکت‌ها را با رییس جمهوری، معاونان ایشان و وزیران مرتبط مطرح کرده‌ایم. او با تاکید بر ضرورت رعایت حقوق همه ذی‌نفعان افزود: در بررسی حقوق ذی‌نفعان نباید صرفا به سهامداران خرد توجه کرد. البته سهامداران خرد اهمیت زیادی دارند، اما سهامداران عمده، کارکنان، مشـتریان و سایر ذی‌نفعان بنگاه‌ها نیز دارای حقوق و منافع مشروعی هستند که باید مجموعه این منافع به‌صورت متوازن مورد توجه قرار گیرد.

◄ شکاف بیش از ۴۰ درصدی نرخ ارز باید اصلاح شود

رییس سـازمان بورس و اوراق بهادار با اشـاره به افزایش شکاف نرخ ارز در بازار رسمی و آزاد گفت: در حال حاضر این شـکاف به بیش از ۴۰ درصد رسیده است. تداوم این شکاف بر فعالیت بنگاه‌های اقتصادی، از جمله شرکت‌های تولیدکننده فولاد، آثار قابل توجهی برجای می‌گذارد. در این زمینه، مذاکرات و پیگیری‌هایی با مسـوولان بانک مرکزی انجام شـده و موضوع همچنان در دست بررسی اسـت. او با تاکید بر ضرورت اصلاح سازوکارهای بازار ارز اعلام کرد: تداوم شکاف میان نرخ‌ارزها می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد رانت و اختلال در سـازوکارهای اقتصادی شـود. اگر خریدوفروش در بازار مبادله بر اسـاس سازوکارهای واقعی بازار انجام شـود، بخشی از این مشکلات می‌تواند از طریق خود بازار اصلاح شـود. صیدی افزود: نمی‌توان از یک‌سـو هزینه‌های یک بنگاه را بر مبنای نرخ‌های ارز محاسبه کرد، اما از سوی دیگر انتظار داشت درآمدهای آن با سازوکارهای متفاوت و محدودکننده تعیین شود. این تعارض باید برطرف شود تا بنگاه‌ها بتوانند با اطمینان بیشتری برای تولید، سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت‌های خود برنامه‌ریزی کنند.

◄ انتقاد از افزایش ۴ برابری هزینه‌های مسوولیت اجتماعی برخی شرکت‌ها

رییس سـازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به مشکلات شـرکت‌های تولیدکننده فولاد در سال‌های اخیر گفت: عـلاوه بر محدودیت‌های انرژی و سـایر مسـائل تولید، برخی شـرکت‌ها نیز در جریان حملات و درگیری‌های نظامی متحمل خسـارت شـده‌اند. صیدی بـا انتقاد از تحمیل هزینه‌های جدید به شرکت‌های تولیدی، به‌ویژه تولیدکنندگان فـولاد تاکید کـرد: در چنین وضعیتی، نمی‌توان بـدون توجه به شـرایط بنگاه‌ها و فشـارهای واردشده بر آنها، هزینه‌های جدید و سنگینی را تحمیل کرد. نمی‌توان هزینه‌های مسوولیت اجتماعی را به‌یکباره ۴ برابر کرد و سپس انتظار داشت شرکت‌ها بدون مشکل این تعهدات را بپذیرند. موضوع فعالیت باشگاه‌های فرهنگی و ورزشی وابسته به شرکت‌ها نیز باید در همین چارچوب بررسی شود. رییس سازمان بورس اعلام کرد: ضروری است درباره حدود مسوولیت‌ها، هزینه‌ها و اختیارات شرکت‌ها در حوزه مسوولیت اجتماعی تصمیم‌گیری روشنی صورت گیرد. صیدی با ارجاع دوباره به سخنان قبلی خود مبنی بر ضرورت پایبندی فعالان صنعت فولاد به اصول اقتصاد بازار آزاد تاکید کرد: اگر اقتصاد بازار آزاد را پذیرفته‌ایم، باید قواعد آن را نیز رعایت کنیم. در غیر این صورت، باید به‌صراحت اعلام کنیم قصد بازگشـت به نظام توزیع و قیمت‌گذاری متمرکز را داریم. در آن صورت نیز باید مانند دهه ۶۰، مراکز توزیع مسوول تخصیص کالا شوند و سازمان برنامه و بودجه منابع موردنیاز بنگاه‌ها را متناسب با مصارف آنها تعیین و تامین کند. رییس سازمان بورس و اوراق بهادار تاکید کرد: نمی‌توان هم‌زمان از بنگاه‌ها انتظار فعالیت در فضای رقابتی داشت و در بخش‌های مختلف، تصمیم‌هایی اتخاذ کرد که با اصول بازار رقابتی سازگار نیست.

◄ همکاری بورس و صنعت فولاد

رییس سازمان بورس و اوراق بهادار، ضمن ارایه پیشنهاد تشکیل یک کارگروه کوچک، اما کارآمد برای همکاری بازار سرمایه و صنعت فولاد توضیح داد: این کارگروه می‌تواند به‌جای برگزاری جلسـات گسـترده و طرح موضوعات متعدد بدون دستیابی به نتیجه مشخص، نتایج ملموسی را نصیب صنعت فولاد کند. رییس سازمان بورس و اوراق بهادار با اعلام آمادگی بازار سـرمایه برای کمک به تامین مالی طرح‌های توسعه‌ای صنعت فولاد گفت: بازار سرمایه آمادگی دارد برای رفع مشکلات صنعت فولاد، به‌ویژه در حوزه تامین مالی و توسعه فناوری، همکاری بیشتری داشته باشد. او افزود: این آمادگی وجود دارد که با همکاری مدیران بورس کالا و نمایندگان صنعت فولاد، چند پروژه مشخص تعریف و برای اجرای آنها اقدام شود.

◄ تلاش بورس کالا برای کشف قیمت منصفانه محصولات فولادی

صیدی به سازوکار معاملات محصولات فولادی در بورس کالا اشاره کرد و گفت: بورس کالا تمام تلاش خود را برای فراهم کردن بستری مناسب به‌منظور کشف قیمت منصفانه بر اساس عرضه و تقاضا انجام می‌دهد. لازم است تمام فعالان بازار هم اعم از عرضه‌کنندگان و خریداران، به قواعد و الزامات معاملات پایبند باشند. رییس سازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به فرآیند کشف قیمت محصولات فولادی در بورس کالا تاکید کرد: نمی‌توان انتظار داشت مدیران بورس کالا به‌صورت موردی به هر تولیدکننده اعلام کند که چه زمانی عرضه کند یا به هر خریدار بگویند در چه زمانی تقاضای خود را ثبت کند. وظیفه بورس کالا فراهم کردن بستر مناسب برای انجام معاملات شفاف و منصفانه است.

◄ بازار سرمایه آیینه ارزیابی عملکرد بنگاه‌ها

رییس سازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به کارکردهای بازار سرمایه گفت: بازار سرمایه علاوه بر نقش خود در تامین مالی و تشکیل سرمایه، بستری برای افزایش شفافیت و ارزیابی عملکرد بنگاه‌های اقتصادی اسـت. قیمت سهام شرکت‌ها در بازار سرمایه می‌تواند بازتابی از تفاوت عملکرد، بهره‌وری، سـودآوری و چشـم‌انداز آنها باشد. او توضیح داد: برای مثال، ممکن اسـت ارزش‌گذاری یک شـرکت تولیدکننده فولاد در بازار سـرمایه به‌مراتب بالاتر از یک شرکت فولادی دیگر باشـد. این تفاوت می‌تواند ناشی از بهره‌وری بیشتر، کنترل بهتر هزینه‌ها، دسترسی به بازارهای صادراتی جدید یا عملکرد مدیریتی مناسب‌تر باشد. رییس سازمان بورس و اوراق بهادار تاکید کرد: بازار سرمایه صرفا محل خریدوفروش سهام نیست، بلکه می‌تواند به عنوان سازوکاری برای ارزیابی عملکرد بنگاه‌ها و هدایت منابع به سمت فعالیت‌های مولد نیز عمل کند. به همین دلیل، توسعه صنعت فولاد و تقویت بازار سرمایه می‌تواند در یک مسیر مشترک قرار گیرد.

خبر

تاکید بر ضرورت صیانت از حقوق سهامداران عدالت

محمد نصیری، رییس فراکسیون نظارت بر نظام تعاون و سهام عدالت مجلس در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی خبرگزاری تسنیم، با اشاره به فلسفه شکل‌گیری سهام عدالـت اظهار کرد: این طرح با هدف مشـارکت دادن مردم در اقتصاد کشـور و توزیع عادلانه‌تر ثروت شکل گرفت و قرار بود اقشار مختلف جامعه، به‌ویژه دهک‌های پایین درآمدی، بتواننـد در مالکیت بنگاه‌های بزرگ اقتصادی کشـور سهیم شـوند و از منافع فعالیت این بنگاه‌ها بهره‌مند شوند.

نماینده مردم فردوس، طبس، سـرایان و بشـرویه در مجلس افزود: سهام عدالت پس از ابلاغ سیاست‌های کلـی اصل ۴۴ قانون اساسـی در سـال ۱۳۸۴ و در چارچوب قانون اجرای این سیاسـت‌ها شکل گرفت و اجرای آن از سـال ۱۳۸۵ آغاز شـد. در ادامه، فرآیند واگذاری سـهام و پرداخت اقسـاط آن دنبال شد و در سـال ۱۳۹۹ نیز موضوع آزادسـازی سـهام عدالت و انتخاب روش مستقیم یا غیرمستقیم مدیریت سهام در دستور کار قرار گرفت. نصیری با بیان اینکه هنوز فاصله قابل توجهی میان اهداف اولیه سهام عدالت و وضعیت فعلی آن وجود دارد، تصریح کرد: سـهام عدالت نباید صرفا به یک دارایی اسمی یا دریافت سود سالانه محدود شـود، بلکه مردم باید بتوانند در مدیریت دارایی خود و تصمیم‌گیری درباره شـرکت‌هایی که سهامدار آنها هستند، نقش واقعی داشته باشند.

رییس فراکسیون نظارت بر نظام تعاون و سهام عدالت مجلس، یکی از مهم‌ترین چالش‌های این حوزه را فاصله میان مالکیت مردم و اختیار آنهـا در مدیریت دارایی دانست و گفت: وقتی سهام به مردم واگذار شده است، باید حقوق مالکانه آنها از جمله مشـارکت در انتخاب نماینـدگان، نظارت بر عملکرد شـرکت‌ها و اطلاع از وضعیت دارایی‌ها به رسمیت شناخته شود.

وی درباره ماموریت فراکسـیون نظارت بر نظام تعاون و سهام عدالت مجلس نیز اظهار کرد: این فراکسیون با هدف ایجاد ظرفیت تخصصی در مجلس برای نظارت بر اجرای قوانین مرتبط با بخش تعاون و سهام عدالت تشکیل شده است و تلاش می‌کند مسائل این حوزه را از ابعاد حقوقی، اقتصادی، مدیریتی و اجرایی بررسی کند. رییس فراکسیون نظارت بر نظام تعاون و سهام عدالت مجلس افزود: طی حدود شـش تـا هفت ماه فعالیت فراکسیون، نزدیک به ۴۰ جلسه تخصصی برگزار شده و موضوعات متعددی در حوزه تعاون و سـهام عدالت مورد بررسی قرار گرفته اسـت. این در شرایطی است که وظیفه این فراکسیون صرفا طرح انتقاد نیست، بلکه باید مشکلات را شناسـایی کند، از مسوولان مربوطه توضیح بخواهد، اجرای قوانین را بررسی کند و در صورت مشـاهده تخلف یا ترک فعل، موضوع را از مسیرهای قانونی و نظارتی مجلس پیگیری کند. نصیری با اشاره به اعتراض نمایندگان به برخی مفاد دستورالعمل اجرایی سهام عدالت گفت: نگرانی اصلی این بود که برخی مفاد دستورالعمل اجرایی، جایگاه شرکت‌های تعاونی سهام عدالت شهرستانی را تضعیف کند و زمینه تمرکز بیشتر اختیارات در دست سرمایه‌گذاران بزرگ و ساختارهای محدود مدیریتی را فراهم آورد. رییس فراکسیون نظارت بر نظام تعاون و سهام عدالت مجلس ادامه داد: در همین زمینه، بیانیه‌ای با امضای ۱۵۰ نفر از نمایندگان مجلس در اعتراض به این دستورالعمل صادر شد؛ ضمن اینکه یکی از موضوعـات مورد انتقاد، محدود شـدن نقش تعاونی‌های شهرستانی و همچنین پیش‌بینی دریافت کارمزد از سهامداران بدون اخذ رضایت آنها بود. نصیری تاکید کرد: تعاونی‌های شهرسـتانی تنها یک ساختار اداری نیستند، بلکه می‌توانند حلقه ارتباطی مردم با نظام مدیریت سهام عدالت باشند. بنابراین، هیچ دستورالعمل اجرایی نباید برخلاف قانون، حقوق سهامداران را محدود کند. وی در ادامه با اشاره به موضوع سودهای رسوب‌شده سـهام عدالت اظهار کرد: سود سهام عدالت متعلق به مردم است و هیچ ابهامی نباید درباره میزان آن، محل نگهداری، زمان پرداخت و نحوه اسـتفاده از این منابع وجود داشته باشد. وی افزود: دستگاه‌های مسوول باید گزارشی دقیق و قابل راستی‌آزمایی از وضعیت سودهای پرداخت‌نشده، مبالغ باقیمانده در شرکت‌های واسط و مطالبات سـهامداران ارایه کنند. بدون ارایه گزارش رسمی و حسابرسی‌شده، اعلام رقم مشخص به عنوان سود رسوب‌شده نمی‌تواند مبنای تصمیم‌گیری دقیق باشد. نصیری با بیان اینکه باید ظرفیت سرمایه‌گذاری منابع سـهام عدالت نیز مورد توجه قرار گیرد، گفت: می‌توان با رعایت قوانین و حقوق مالکانه مردم، بخشی از ظرفیت سود سهام عدالت را در مسیر سرمایه‌گذاری مولد و توسعه اقتصادی به کار گرفت؛ به‌گونه‌ای که منافع آن مجددا به سهامداران بازگردد. رییس فراکسیون نظارت بر نظام تعاون و سهام عدالت مجلس همچنین از پیگیری موضوع تخلفات احتمالی و ترک فعل‌ها در سـاختار مدیریت سهام عدالت خبر داد و تصریح کرد: اخیرا در جلسه مشترک با مسـوولان دیوان محاسبات کشور، موضوع تخلفات احتمالی، ترک فعل‌ها و مشکلات قانونی در ساختار مدیریت سهام عدالت مورد بررسی قرار گرفت و مقرر شد کارگروهی مشـترک با حضور نمایندگان فراکسیون و مجموعه معاونان دیوان محاسبات تشکیل شـود. وی افزود: وقتی با چنین حجم بزرگی از دارایی متعلق به مردم مواجه هستیم، نمی‌توان نسبت به نحوه مدیریت آن بی‌تفاوت بود، بلکه باید مشخص شود چه کسانی از طرف مردم تصمیم می‌گیرند، این تصمیمات بر چه مبنای قانونی اتخاذ می‌شود و منافع سهامداران چگونه تامین می‌شـود. نصیری با اشـاره به اهمیت تعیین تکلیف جاماندگان سهام عدالت نیز اظهار کرد: در بررسی‌های مطرح‌شده، از حدود ۱۹ میلیون نفر به عنوان جاماندگان یاد شـده است، اما باید میان برآورد جمعیتی افراد فاقد سـهام و افرادی که طبق قوانین و ضوابط واجد شرایط دریافت سهام هستند، تفاوت قائل شد. وی افزود: همه افرادی که فاقد سهام عدالت هستند الزاما مشمول قانونی این طرح نیستند و باید وضعیت آنها بر اساس اطلاعات رسمی و معیارهای قانونی بررسی شود. به علاوه اینکه مطالبه ما این است که هیچ فرد واجد شرایطی به دلیل نقص اطلاعات یا ضعف سازوکار اجرایی از حق قانونی خود محروم نماند.

رییس فراکسیون نظارت بر نظام تعاون و سهام عدالت مجلس در پایان با تاکید بر ضرورت بازگشـت سـهام عدالت به اهداف اولیه خود خاطرنشان کرد: باید ساختار مدیریت سهام عدالت اصلاح شود، جایگاه تعاونی‌های شهرستانی حفظ شود، وضعیت سودهای رسوب‌شده و مطالبات سـهامداران تعیین تکلیف شود و عملکرد مدیران و نهادهای مسوول به‌صورت مستمر مورد نظارت قرار گیرد. نصیری تاکید کرد: سهام عدالت سرمایه مردم است و صیانت از آن، صیانت از حقوق اقتصادی میلیون‌ها ایرانی محسوب می‌شود؛ بنابراین هدف نهایی باید این باشد که مردم نه تنها مالک اسمی سهام، بلکه صاحبان واقعی اختیار و منافع اقتصادی دارایی خود باشند.